

שבת הגדול, הגדה של פסח (10)

שבת הגדול

מדוע נקראת שבת זו שבת הגדול? מצינו כמה הטעמים: (א) מובא בטור, בשבת זו ארע נס הגדול של: "משכו לכם צאן למשפחותיכם ושחטו הפסח", שהרי פסח מצרים היה ביום השישי, ועשירי בניסן חל בשבת וכל אחד מישראל לקח אז שה לפסחו, והיה בזה נס גדול, כי המצריים ראו ישראל נוטלים את אלוהיהם לשחיטה ולא יכלו לומר להם דבר.

(ב) ה"ראשי בשמים" באר: הרי שבת זו היא זכר ל"משכו וקחו לכם צאן" ואמרו חז"ל: "משכו" ידיכם מעבודה זרה "ולקחו לכם צאן" להקריב, מי היה הראשון שנילחם בעבודה זרה? אברהם אבינו ששבר את פסילי אביו. וחז"ל הרי כינו אברהם אבינו "האדם הגדול בענקים" לכן לשבת זו שבה משכו ידיהם מעבודה זרה והלכו בדרכיו של אברהם אבינו, "האדם הגדול בענקים", קוראים "שבת הגדול"

(ג) ה"שפת אמת" כתב לבאר: שעד לזמן יציאת מצרים השבת היתה רק זכר למעשה בראשית, אבל מיציאת מצרים ואילך נתוספה לשבת עוד מטרה, והיא להזכיר את ניסי מצרים, ולכן היא כעת גם "זכר ליציאת מצרים". נמצא שמעשה גדלה יותר מצותה של שבת, והיינו "שבת הגדול".

"הגדה של פסח ומחוק האור"

הגדה של פסח

שם חודש ניסן

ניסן בתורה נקרא שם "אביב", כי השעורה כשהיא בשבולים נקראת אביב, וניסן הוא חודש שהשעורה מתבשלת. חודש ניסן נזכר בתרגום ירושלמי ניסן מניסנא, מין תמרים הגומרים את בישולם בניסן, יש אומרים מלשון ניצן שהצמחים עולים אז. בספרות החסידות נקרא ניסן על שם הניסים של יציאת מצרים, באשורית נקרא החודש ניסאנו. מזלו טלה, לרמוז על "שה לבית אבות" בקרבן פסח, ויש אומרים סמל ליציאת מצרים כדברי הנביא (ישעיהו מ. יא): "כרועה עדרו ירעה, בזרועו יקבץ טלאים"

ספר "ברכת חיים מועדים"

עבודת ה' באכילה

מצות אכילת מצה עיקרה בליל הסדר אך שיטת הגר"א היא שגם במשך כל ימי החג בכל כזית וכזית מצה שאוכלים מקיימים מצוה זו, כמו מצות ישיבה בסוכה אותה מקיימים במשך כל ימי החג. החתם סופר מפליג בחביבותה של מצוה זו. הוא היה אומר שזוהי המצוה

היחידה מן התורה שנותרה לנו בעניני אכילה. בזמן שבית המקדש היה קיים היתה מצות אכילת קדשים, אך כיום נותרה לנו רק מצות אכילת מצה, והיא מצוה חביבה מאוד. אמנם יש עוד מצות אכילה שהם מדאורייתא, כמו מצות אכילה בערב יום כיפור, וכן ישנן שיטות שאכילת פת בשבת היא מצוה מן התורה. אך כמדומה שכוונת החתם סופר היא על פי דברי חז"ל (חולין ה:): מה בהמתן של צדיקים אין הקב"ה מביא תקלה על ידו צדיקים לא כל שכן, וכתבו התוספות, שדבר זה אמור רק בעניני אכילה. וטעם דבריהם, לפי שיש גנאי מיוחד בכך שמאכל לא כשר יהיה בגופו של צדיק. שהרי המאכל נכנס לגוף ומחיה אותו, נסמך בתוך הדם ונכנס למוח ולרמ"ח איברים ושם"ה גידים. לפיכך הוא גנאי גדול אם חלילה המאכל לא כשר. ולפיכך דוקא בעבירה זו קבעו חז"ל שהקב"ה שומר על הצדיקים שלא יכשלו בה.

ובזה שונה מצות אכילת מצה משאר מצוות אכילה. כי הנה כאשר יהודי אוכל פרוסת לחם בערב יום כיפור הוא מקיים מצוה, אך המצוה היא ב'גברא' ולא ב'חפצא'. כך גם באכילת פת בסוכה, ה'גברא' שיושב בסוכה מקיים מצות באמצעות הפת, אך הפת עצמה אינה חפצא של מצוה. אך אדם האוכל קדשים הרי "חפצא" של מצוה נכנס לתוך גופו ומחיה אותו. וכן באכילת מצה מדובר במאכל שהוא חפצא של מצוה, ולכן כה רבה חביבותה של מצות אכילה מצוה.

רב פינקוס זצ"ל בספרו "פסח ספירת העומר"

מעלת ההכנות לפסח

משמעות גדולה יש לכל אותם החומרות והדקדוקים שנוהגים ישראל לגבי ניקוי הבית והכלים לקראת פסח. מעוררים זכויות גדולות לישראל ומבטלים את כל מחשבותיהם הרעות של שונאי ישראל. רבי לוי יצחק מברדיטשוב, משהיה רואה בערבי פסחים נשים עוסקות בניקוי והכשרת הבית ו הכלים, תוך גירור, קירצוף, שטיפה ורחיצה, היה אומר כדרך שאומרים בשעת תקיעת שופר בראש השנה: יהי רצון שאלו המלאכים היוצאים מן קשר"ק (קירצוף, שטיפה, רחיצה, קירוד) יעלו לפני כסא כבודך וימליצו טוב בעדנו. היינו ההכנות הללו יוצרות מלאכים מליצי יושר לישראל.

"הגדה של פסח, אוצרות התורה"

מצוות דאורייתא ודרבנן

נפסק להלכה כי מצוות צריכות כוונה, ולכן צריך תמיד לדעת אלו הן מצוות דאורייתא ואלו דרבנן, כי אם יכוון על מצוה דרבנן לקיים מצוה עשה דאורייתא יתכן

דברי הרב ללא סיג וללא שאלות באמונת חכמים!
"הגדה של פסח נעימות יאמרו" רב רוזנבלום שליט"א

הלכה: הלכות בדיקת חמץ

קודם ליל ארבעת עשר בניסן צריכים לנקות ולכבד חדרי הבית את החצר בניקוי יסודי, כדי שלא ישאר שום חשש חמץ ברשותו בימי הפסח. וכן יש לבדוק בכיסי הבגדים ובייחוד בכיסי בגדי הילדים ובילקוטי בית הספר שלהם, פן נשאר שם חמץ. ושוב אין צריך לבוקדם בליל י"ד לאור הנר. והנזהר ממשוהו חמץ בפסח מובטח לו שלא יחטא כל השנה, האר"י ז"ל. *ספר "חזון עובדיה, פסח"*

פתגם: כזוכית, מזל נוצץ, וכמוה מתפוצץ!

ספר "שמחלה"

חקירה: חמץ בשעה חמישית

אסור מדרבנן באכילה, חכמים אסרוהו באיסור חמץ באכילה, או שהוא איסור אכילה בפני עצמו, ולא מדין חמץ (חידושי ר' שמואל פסחים עמוד קנח בשם הגר"ז איסור אכילה נפרד) *ספר "קובץ יסודות וחקירות"*

סיפור: יד ולב

עשיר קמצן חש בלבו ושלח לקרוא לרופא, כשבא הרופא נטל את יד החולה בידו ומישש את דופקו. אמרו לו בני הבית: הלא החולה מתלונן על מיחוש בלבו, למה איפוא אתה בודק את ידו? חייך הרופא ואמר: היד היא אמת מידה ללב, יד נדיבה מעידה על לב טוב, וכן להיפך..... *ספר חד וחלק חלק ג'*

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם רפאל בן רבקה, ברטה מסעודה בת לאה, חיים מאיר בן גבי זוויירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, סשא בנימין בין קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, רישאר שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטיין היימה שמחה. זיווג הגון: נעמי פנינה בת סנדרין אסתר, לאה בת רבקה, לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזל לאוני. לעילוי נשמת: אליהו בן זהרה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר, אמיל חיים בן עזו עזיזה, רחל בת מיה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים, ניסים חי הוברט בן ג'ולי.

שיעבור על איסור 'בל תוסיף'. גם בליל סדר, צריכים לדעת מה הן המצוות דאורייתא ומה הן דרבנן. מצות אכילת מצה היא מצוה דאורייתא, וצריך לכוון בעת אכילתה לקיים מצות עשה דאורייתא של אכילת מצה. כך גם מצות סיפור יציאת מצרים, היא מצוה דאורייתא, וכך עלינו לכוון. לעומת זאת, אכילת מרור כיום, שאין לנו קרבן פסח, היא מצוה דרבנן, אנחנו מתפללים כמובן, שעוד השנה נזכה להקריב קרבן מפסח בבית המקדש ולאכול אותו בליל הסדר, על מצות ומרורים. אבל אם חלילה לא נזכה, הרי מצות אכילת מרור היא רק דרבנן. עלינו לכוון בשעת אכילתו לקיים מצות עשה דרבנן. כך גם אכילת חרוסת ושתיית ארבע כוסות. נמצא שיש לנו בליל הסדר רק שתי מצוות דאורייתא: אכילת מצה וסיפור יציאת מצרים, ואילו כל המצוות הן רק מדרבנן. **רבי שלום שבדרון זצ"ל** ספר: כי פעם דרש בבית הכנסת, ובין השאר הזכיר שאסור לקפל את הטלית בשבת על הקפלים הקודמים. אחד המאזינים הכריז שמדובר רק באיסור דרבנן, ורבי שלום השיב ואמר: אכן אתה צודק, זה רק איסור דרבנן, אבל אומר לך את ההבדל בין איסור דאורייתא לדרבנן, כאשר אדם עובר איסור דאורייתא הוא נכנס לגהינום דאורייתא, וכאשר הוא עובר איסור דרבנן הוא נכנס לגהינום דרבנן. שני העבריינים הללו ישבו בגהינם, רק זה ישב בדאורייתא, וזה בדרבנן.

"הגדה של פסח יחי ראובן"

אפיית המצות: כפיית לדעת תורה

הגמרא (פסחים מב.) אומרת, שאשה לא תלוש את המצות אלא במים שלנו, כלומר שעברו לילה משנשאבו, כדי שיצטננו מהחום האצור בהם משהייתם במעיינות. והגמרא מביאה מעשה בענין זה: **"דרשה רב מתנה בפפוניא"**: רב מתנה לימד את ההוראה הזאת ברבים, במקום הנקרא פפוניא. הדרשות היו נאמרות בלשון הקודש, וכשאמר רב מתנה שילושו במים **"שלנו"**, הבינו הנאספים שהוא מצריכים ללוש במים שלו, ולכן **"למחר אייתו כולי עלמא חצבייהו ואתו לגביה"**, ביום המחרת הביאו כל בני המקום את כדיהם ובאו אצל רב מתנה, **"ואמרו ליה: הב לן מיא!"**, תן לנו מים. **"אמר להו רב מתנה: אנא במיא דביתו אמרי"**, אני אמרתי ללוש במים שלנו לינה לילה. נשאלת השאלה: מה רוצה הגמרא לספר לנו במעשה הזה, שתושבי פפוניא היו חסרי בינה? מדוע הוא מצריך אותם ללוש את המצות במים שלו דוקא? בשביל מה לספר את המעשה הזה? ובארו בזה, שהגמרא מספרת את המעשה הזה כדי להראות את הכפיפות המוחלטת שלהם לדעת תורה! הם הבינו שצריכים מים של הרב, ועם כל זאת אף אחד לא קם ממקומו ומחה: כבוד הרב, אנחנו כבר חיים כן עשרות שנים ואף רב לא בא ומכר לנו מים! באת לכאן להרויח כסף רב על חשבוננו? אף אחד אמר זאת, אלא אמרו: הרב אמר, וכך נעשה! אין שאלות! וקיבלו את

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr

